

Pravilnik za početnike je priručnik za lakše razumijevanje odredbi Međunarodnog pravilnika o marketingu namomjestaka za majčino mlijeko i pripadajućih rezolucija, te njihove važnosti u zaštiti i promicanju dojenja.

PRAVILNIK ZA POČETNIKE

International Baby Food Action Network (IBFAN)
(revidirano 2006.)

Više o Pravilniku

Sve pisane materijale možete naručiti od IBFAN-ICDC-a, Penang, Malezija. Za informacije o uvjetima plaćanja i isporuke molimo pošaljite e- mail ili fax.

Zaštita zdravlja novorođenčadi, deseto izdanje

Vodič kroz Međunarodni pravilnik o marketingu nadomjestaka za majčino mlijeko za zdravstvene djelatnike, 64 stranice, IBFAN-ICDC, 2002.

(Preveden na osamnaest jezika)

U skladu s Pravilnikom?

Kako se Međunarodni pravilnik o marketingu nadomjestaka za majčino mlijeko primjenjuje na proizvođače i distributere hrane za dojenčad, 60 stranica, IBFAN-ICDC, 1998.

(Dostupan i na arapskom, kineskom i španjolskom jeziku)

Priručnik o Pravilniku, drugo izdanje

Vodič za primjenu Međunarodnog pravilnika o marketingu nadomjestaka za majčino mlijeko, 395 stranica, IBFAN-ICDC, 2005.

(Prvo izdanje dostupno na španjolskom, francuskom, portugalskom i ruskom jeziku)

Stanje Pravilnika po zemljama 2006. godine i Stanje Pravilnika po tvrtkama 2004. godine

Dvije tablice koje sažimaju stupanj primjene Međunarodnog pravilnika o marketingu nadomjestaka za majčino mlijeko u 193 zemlje i 29 tvrtki, IBFAN-ICDC.

Kršenje pravila, rastezanje pravila 2004.

Pregled kršenja Međunarodnog pravilnika o marketingu nadomjestaka za majčino mlijeko i pripadajućih rezolucija, u boji, 72 stranice, IBFAN-ICDC, 2004.

Pogledajte što čine!

IBFAN-ov pregled trendova u marketingu po temama, pet brošura u boji, IBFAN-ICDC, 2001.

Pogledajte što čine!

Izvešća po zemljama, prikaz poštivanja i kršenja Međunarodnog pravilnika o marketingu nadomjestaka za majčino mlijeko u pojedinim zemljama - Kina, Egipat, Indonezija, Tanzanija, Gana i Zimbabve, te Ujedinjeni Arapski Emirati, u boji, IBFAN-ICDC, 2003. – 2006.

Standardni IBFAN-ov priručnik i formulari za monitoring (SIM)

Kako obavljati nadgledanje pridržavanja odredbi Međunarodnog pravilnika o marketingu nadomjestaka za majčino mlijeko, 31 stranica, IBFAN-ICDC, 2004.

IBFAN-ICDC
P.O. Box 19, 10700 Penang, Malaysia
Fax: 604-890 7291
Email: ibfanpg@tm.net.my
Website: www.ibfan.org

The Code in Cartoons
© IBFAN Penang, Malaysia, svibanj 2006.

Tekst: Annelies Allain
Urednik: Ambiga Devy
Prijelom originala: Raja Abdul Razak
Ilustracije: Grupo Origem, Brasil
Tiska Jutaprint, Penang Izdaje IBFAN Penang

ISBN: 983-9075-14-4

Pravilnik u slikama dostupan je i na armenijskom, kineskom, mađarskom, talijanskom, malajskom, sinhaleškom, tamilskom, te na hrvatskom jeziku.

PRAVILNIK ZA POČETNIKE

Prema rezultatima istraživanja nedavno provedenog u Velikoj Britaniji, tvrtke za promociju svojih proizvoda potroše dvadeset funti po dojenčetu, dok vlada mjesečno za promociju dojenja potroši četrnaest penija.

Vaga je nagnuta na pogrešnu stranu. Kako je možemo izravnati bez poštivanja Pravilnika?

Čemu tolika galama oko dojenja

Majčino mlijeko sadrži sve što je dojenčetu potrebno za zdrav rast i razvoj: bjelančevine, ugljikohidrate, vitamine, željezo, kalcij i tisuće drugih sastojaka koji nam još nisu poznati. Uz to, majčino mlijeko je živa tvar čiji se sastav mijenja u skladu s djetetovim potrebama.

Kroz mlijeko majka dojenčetu prenosi i antitijela koja ga štite od bolesti, primjerice crijevnih infekcija. Endorfin iz mlijeka umanjuje osjećaj boli, pa majčino mlijeko ima i analgetsko djelovanje.

Esencijalne masne kiseline sadržane u majčinom mlijeku pospješuju razvoj centralnog živčanog sustava, pogotovo kognitivnih funkcija i vida.

Osim toga, dojenje nije samo čin hranjenja – njime se dijete umiruje i tješi, uspostavlja bliski odnos s majkom, osjeća se prihvaćenim i izgrađuje osjećaj samosvijesti.

Dojenje olakšava djetetu nošenje s velikim promjenama, poput polaska u jaslice.

Dojenje nosi brojne dobrobiti i za majku: nakon poroda ubrzava vraćanje maternice u normalno stanje, djelomično štiti od začeca, smanjuje mogućnost anemije i postporođajne depresije te smanjuje rizik od karcinoma dojke, jajnika i maternice.

Dojenje također ima smirujući učinak na majku, a spoznaja da je sposobna zadovoljiti djetetove potrebe za hranom i bliskošću podiže joj samopouzdanje i daje vjeru u majčinske sposobnosti.

Zbog svega navedenog i brojnih prednosti koje ovom prilikom nismo naveli, dojenje treba štiti i promicati. Prema procjeni UNICEF-a i WHO-a, porast stope i trajanja dojenja mogao bi godišnje spasiti živote dva milijuna dojenčadi.

Zašto je hranjenje formulom lošije od dojenja

Kao sirovina za mliječnu formulu koristi se kravlje mlijeko, koje je prikladno za telad, ali ne i za ljudsku dojenčad.

Katkad se roditelji ne pridržavaju uputa o pripremi, pa pripreve premalo ili previše razrijeđenu formulu. Ponekad za pripremu koriste zagađenu vodu.

Pripravljanje formule zahtijeva pažljivo odmjerenje količine, prokuhanu vodu i sterilizirane bočice. No, čak ni pravilno pripremljena formula ne sadrži antitijela i druge sastojke sadržane u majčinom mlijeku.

Pravilno čišćenje dudu i bočica je složeno i zahtijeva mnogo vremena i truda.

Mliječna formula je pogodan medij za razmnožavanje bakterija koje kod dojenčeta mogu uzrokovati bolest.

Radi svega navedenog nije iznenađujuće da prehrana formulom može uzrokovati pothranjenost, probavne i druge infekcije, dehidraciju, pa čak i smrt!

Mnoge obitelji ne mogu si priuštiti kupovinu potrebnih količina mliječne formule za svoju bebicu. Bočice, dudu i energenti potrebni za pripremanje formule i čišćenje pribora također koštaju.

Troškovi prehrane djeteta mliječnom formulom tijekom prvih 6 mjeseci života kreću se od 2500 kn pa do 5000 kn i više, ovisno o vrsti formule i pribora.

Alergije, kožna oboljenja, upala uha, astma i druga oboljenja dišnog sustava češće pogađaju dojenčad hranjenu mliječnom formulom.

Rizici nedojenja

Rezultati istraživanja pokazuju da je dojenčad hranjena mliječnom formulom podložnija infekcijama i češće oboljeva.

Vjerojatnost da će dojenčad koja je prva dva mjeseca života hranjena mliječnom formulom oboljeti od crijevne infekcije sa smrtnim ishodom dvadeset i pet je puta veća nego kod dojene djece. Nakon osamnaest mjeseci, rizik je još uvijek četrnaest puta veći.

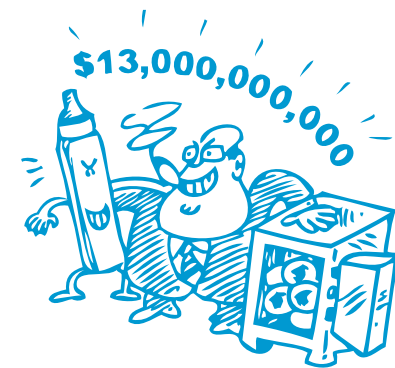
Velik dio problema

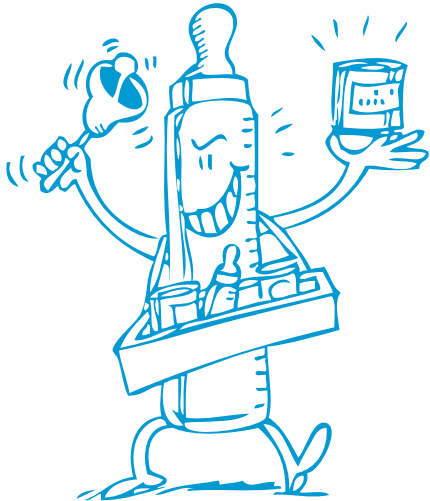
Pa zašto onda žene ne doje?

Zato što nedojenje nekima donosi veliku zaradu. Prodaja mliječne formule godišnje donosi trinaest milijardi dolara!

Utrka za profitom navela nas je da zaboravimo najveći dar prirode djeci - dojenje. Uspjeh industrije dojenačke hrane jedan je od najvećih postignuća u povijesti marketinga, ali je rezultirao tragedijom za milijune djece i njihove obitelji.

Poznati svjetski nutricionist dr. Jelliffe rekao je: "Masovna prehrana dojenčadi mliječnom formulom najveći je nekontrolirani eksperiment ikad proveden na ljudskoj vrsti."

Proizvođači se koriste različitim prljavim trikovima kako bi privukli majke - reklamiraju svoje proizvode, dijele poklone i besplatne uzorke, majkama i liječnicima dijele brošure i studije u kojima se tvrdi da su umjetna mlijeka bolja od majčinog ili "gotovo jednako dobra".

Neke tvrtke pišu o dojenju stavljajući naglasak na probleme i poteškoće, stvarajući privid kako je dojenje teško i složeno.

Dugo su proizvođači dojenačke hrane radili što su htjeli i bez ikakvog nadzora, no situacija se mijenjala, osviještenost o problemu je rasla i polako, ali sigurno, započela je borba protiv bočice.

Pokrenute su skupine, pojedinci i udruge za zaštitu dječjeg zdravlja. Jedna od njih je International Baby Food Action Network (IBFAN), koji sada ima skupine u više od sto zemalja.

Od sedamdesetih godina prošlog stoljeća pripadnici IBFAN-a organiziraju bojkot Nestlé-a, najvećeg proizvođača dojenačke hrane, nastojeći nametnuti promjenu njihove marketinške prakse.

Baby Milk Action u Velikoj Britaniji i druge skupine u dvadeset zemalja još uvijek bojkotiraju Nestlé-ove proizvode u znak protesta protiv njihove promidžbe dojenačke hrane.

Liječnici i medicinske sestre počeli su shvaćati da su ih proizvođači dojenačke hrane iskorištavali za promidžbu svojih proizvoda. Valjalo je nešto poduzeti.

Svjetska zdravstvena skupština i UNICEF usvojili su 1981. godine Međunarodni pravilnik o marketingu nadomjestaka za majčino mlijeko s ciljem zaustavljanja promidžbe dojenačke mliječne formule.

Do danas su trideset i dvije zemlje diljem svijeta u cijelosti implementirale Pravilnik u svoja nacionalna zakonodavstva, što znači da su njegove odredbe zakonski obvezujuće za proizvođače i distributere u tim zemljama.

Još četrdeset i četiri države uvele su brojne odredbe Pravilnika u svoje zakone. Neke su države usvojile dobrovoljne smjernice kojima se trebaju voditi industrija i zdravstveni djelatnici.

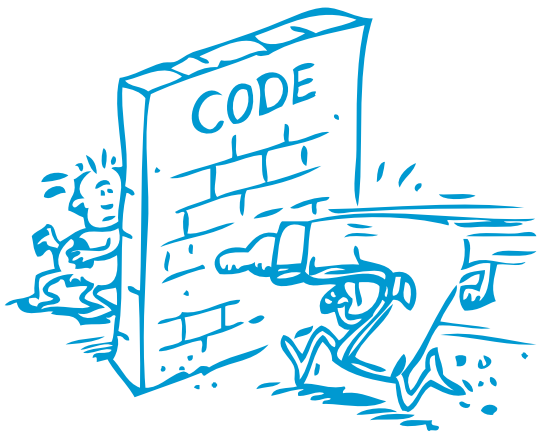
Pravilnik je usvojen kao preporuka Svjetske zdravstvene organizacije sa 118 glasova ZA i jednim PROTIV - glasom Sjedinjenih Američkih Država.

Što je cilj Pravilnika

Pravilnik nastoji doprinijeti sigurnoj i kvalitetnoj prehrani dojenčadi te zaštititi majke i dojenje od agresivnog marketinga proizvođača dojenačke hrane.

Pravilnik se odnosi na marketinške aktivnosti proizvođača nadomjestaka za majčino mlijeko.

On ne zabranjuje prodaju dojenačke hrane, ali zabranjuje ili ograničava promotivne aktivnosti koje navode majke da svoje mlijeko nadomjeste komercijalnim proizvodima.

Koji su proizvodi u dosegu Pravilnika

Pravilnik se primjenjuje na marketing nadomjestaka za majčino mlijeko, među kojima je i dojenačka formula, te drugi mliječni, prehrambeni proizvodi i napitci, uključujući i dopunsku hranu koja se predstavlja ili prodaje kao djelomična ili potpuna zamjena za mliječni obrok, te bočica i duda za hranjenje. Pravilnik se također odnosi na njihovu kvalitetu i informacije o uporabi.

Pedijatri danas znaju da je optimalna hrana za dojenčad tijekom prvih šest mjeseci majčino mlijeko.

To znači da djeci u tom periodu nije potrebno nikakvo drugo mlijeko, sok, voda ili žitarice, pa oni stoga ne bi smjeli biti reklamirani.

Takvu prehranu nazivamo ISKLJUČIVIM dojenjem i ona predstavlja zlatni standard u prehrani djeteta.

Nakon šestog mjeseca života, djetetov probavni sustav je dovoljno razvijen za probavljanje žitarica, voća i druge hrane. Svjetska zdravstvena organizacija preporuča isključivo dojenje tijekom prvih šest mjeseci kao optimalni način prehrane dojenčadi, a potom nastavak dojenja uz dohranu do dvije godine života ili dulje. Stoga je i reklamiranje follow-up formula nepotrebno.

Ukratko, svaki proizvod koji nadomješta obrok na dojci predstavlja "nadomjestak za majčino mlijeko", a sukladno odredbama Pravilnika, nadomjesci se ne smiju reklamirati.

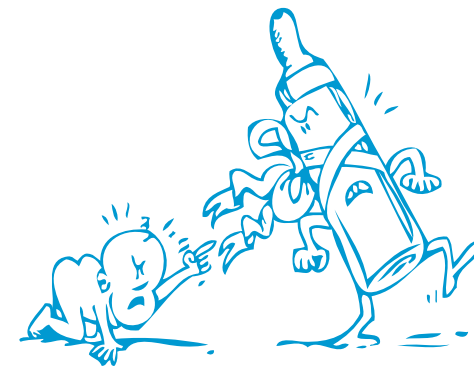
Pravilnik zabranjuje i ostale načine marketinga ovih proizvoda, poput rasprodaja, popusta, vezane prodaje, dijeljenja uzoraka, davanja besplatnog mlijeka bolnicama itd.

Što je s bolnicama i klinikama

Zašto bi proizvođači poklanjali mliječnu formulu zdravstvenim ustanovama?

Što je u takvoj praksi loše?

Ako bolnica raspolaže velikim količinama mliječne formule, osoblju će biti jednostavnije posegnuti za mliječnim pripravkom nego pružiti majci pomoć pri dojenju, što zahtijeva vrijeme i znanje.

Ukoliko majka ne započne dojiti ubrzo po porodu i ne dobije adekvatnu pomoć u slučaju potrebe, bit će joj teško uspostaviti dojenje. Suočiti će se s problemima koje možda neće uspjeti prevladati te će idućih godinu ili dvije biti prisiljena kupovati mliječnu formulu. Na taj način proizvođači ostvaruju zaradu.

Liječnici moraju dati upute o korištenju mliječne formule samo malobrojnim majkama kojima je ono zaista potrebno, ne i ostalima. Pritom ih moraju upozoriti na zdravstvene rizike nepravilne pripreme i davanja formule.

Bolnice i klinike ne smiju dopuštati niti jedan oblik komercijalnog oglašavanja - u njima ne smije biti plakata, kalendara, satova, slika dojenačke hrane, niti idealiziranja prehrane mliječnom formulom.

Edukacija potrošača

Proizvođači ne bi smjeli nametati svoje proizvode roditeljima kojima oni nisu potrebni. Vlade država moraju osigurati širenje ispravnih informacija o prehrani dojenčadi, kao i edukaciju zdravstvenog osoblja za pomoć i podršku dojenju.

Ako proizvođači žele tiskati brošure za majke, u njima moraju jasno navesti:

- prednosti dojenja i izjavu o superiornosti dojenja,
- kako se majke mogu pripremiti za dojenje i uspješno dojiti,
- kako korištenje bočice otežava dojenje,
- koliko košta prehrana mliječnom formulom.

Sve takve brošure i ostali edukativni materijali ne smiju sadržavati slike liječnika ili medicinskih sestara, niti druge slike ili tekst koji bi poticao majke na prehranu mliječnom formulom ili koje bi dojenje prikazivao težim i složenijim nego što jest.

Što proizvođači i distributeri ne smiju činiti

Proizvođači ne smiju dijeliti majkama ili zdravstvenim djelatnicima uzorke svojih proizvoda, niti ih oglašavati.

Ne smiju davati besplatne ili jeftine zalihe svojih proizvoda zdravstvenim ustanovama, jer ih time iskorištavaju u promidžbi prehrane formulom.

Nadalje, ne smiju davati zdravstvenim djelatnicima poklone bilo koje vrste, pa niti one male novčane vrijednosti. Posao liječnika i medicinskih sestara je pomoći majkama pri dojenju.

Predstavnici proizvođača i distributera ne smiju dolaziti u bolnice kako bi kontaktirali majke.

Ne smiju promovirati svoje proizvode na prodajnim mjestima izlažući ih na posebnim policama ili dajući različite pogodnosti pri kupnji.

Dojenačka hrana jednostavno treba biti dostupna malobrojnim majkama koje je moraju kupiti.

Što je s etiketama

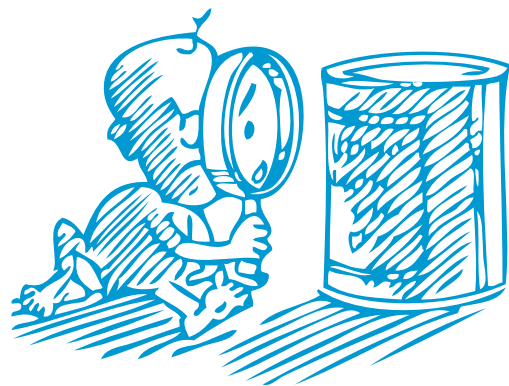
Etikete na dojenačkoj formuli ne smiju sadržavati slike dojenčadi, niti idealizirati hranjenje bočicom.

To znači da ne smiju sadržavati slike igračaka ili životinja koje stvaraju dojam da je ta hrana idealna za dojenčad.

Na njima mora biti navedeno da je majčino mlijeko najbolja hrana za dojenčad.

Mora biti navedeno upozorenje o zdravstvenim rizicima uslijed nepravilne pripreme proizvoda.

Etikete ne smiju potkopavati dojenje.

Etikete ne smiju promovirati korištenje proizvoda prije nego su oni zaista potrebni.

To znači da dohrana poput žitarica, voćnih ili povrtnih kašica i sokova mora biti označena za korištenje nakon šest mjeseci starosti djeteta, što je preporučena dob za početak dohrane uz dojenje.

Možete li vi nešto učiniti

Dakako!

Svatko može pridonijeti zaštiti i promicanju dojenja objašnjavajući drugima odredbe Pravilnika i njihovu važnost, te pomažući majkama da doje.

Također, možete pratiti krše li proizvođači i distributeri dojenačke hrane odredbe Pravilnika.

Primjere kršenja možete prijaviti Rodinoj grupi za zaštitu dojenja e-mailom na adresu monitoring@roda.hr ili ispunjavanjem SIM obrasca za brzu i laku dojavu kršenja koji se nalazi na stranicama www.roda.hr.

Volonterski prevele i obradile članice Rodine grupe za zaštitu dojenja
Lektorirale i prijelom hrvatskog izdanja napravile volonterke Udruge RODA

Prevedeno i tiskano uz dozvolu:

IBFAN-ICDC
P.O. Box 19
107000 Penang, Malaysia
Fax: +60-4-890 7291
Email: ibfanpg@tm.net.my
Web: www.ibfan.org

Tiskano sredstvima:

Ureda za zdravstvo i socijalnu skrb grada Splita, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te Grada Zagreba

IBFAN - The International Baby Food Action Network (IBFAN) je koalicija koja okuplja preko dvjesto građanskih udruga iz više od sto zemalja u razvoju i industrijski razvijenih zemalja. IBFAN radi na poboljšanju kvalitete dječjeg zdravlja i prehrane kroz promociju dojenja i ukidanje neodgovornog marketinga hrane za dojenčad, bočica i duda za hranjenje.

IBFAN je pripomogao razvoju WHO/UNICEF-ovog Međunarodnog pravilnika o marketingu nadomjestaka za majčino mlijeko i odlučan je u nastojanju da se marketinška praksa diljem svijeta promijeni u skladu s odredbama Pravilnika i pripadajućim rezolucijama.

ICDC - IBFAN je utemeljio Međunarodni dokumentacijski centar (The International Code Documentation Centre, ICDC) s ciljem nadgledanja provedbe Pravilnika.

ICDC vodi evidenciju o primjeni odredbi Pravilnika diljem svijeta.

RODA - "RODA – Roditelji u akciji" skupina je zainteresiranih građanki i građana koja se zauzima za dostojanstvenu trudnoću, roditeljstvo i djetinjstvo u Hrvatskoj. Osnovani smo 2001. godine i okupljamo trenutno preko 300 članica i članova iz cijele Hrvatske.

Misija Rode je mijenjati društvo u društvo odgovorno prema djeci, roditeljima, budućim roditeljima i obiteljima - informiranjem, educiranjem, aktivnim zagovaranjem i sudjelovanjem u procesima promjene, kao i poticanjem roditelja i ostalih društvenih skupina na preispitivanje postojećeg stanja i sudjelovanje u promjenama.

U području aktivnosti zaštite dojenja nadziremo poštivanje Međunarodnog pravilnika o marketingu nadomjestaka za majčino mlijeko i implementiranje Pravilnika u hrvatske zakone. Sudjelujemo u programskom i ocjenjivačkom timu UNICEF-ove inicijative "Rodilišta – prijatelji djece", gdje vidimo prve pomake ka ostvarenju preduvjeta institucionalnoj zaštiti dojenja u Hrvatskoj.

rujan 2008., I. izdanje naklada 3000 km

www.roda.hr podupiru:

Warp Studio

RODA - Roditelji u akciji
Zagreb, Čanićeva 14
t. 01 61 77 500
m. 091 58 63 717
e. roda@roda.hr
www.roda.hr

žiro račun:
2484008-1100197341 (RBA)